

Nr 2/2002
4. årgang
06.02.02

PRAKSISNYTT

Praksis - konsulent - ordningen

Samarbeid Informasjon Kommunikasjon
Allmennpraksis - Sykehus - Spesialistpraksis

(Beklager flere formelle feil i årets første utgave av Praksisnytt, som skulle vært nr 1, 09.01.02, 4.årgang, i tillegg til at Haugesund sykehus nå er statlig, og dermed er bruken av Rogaland Fylkeskommune's logo og betegnelsen FIH blitt historie.)

HNPCC = Hereditær Non Polypose Colorectal Cancer.

RETNINGSLINJER FOR OPPFØLGING AV PERSONER TILHØRENDE FAMILIER MED OPPHOPNING AV COLOREKTAL CANCER.

Det er utviklet nasjonale retningslinjer når det gjelder HNPCC:

METODEBLAD:

Diagnose	Til sammen 3 syke i minst 2 generasjoner, én av disse 1gr. slektning (foreldre eller søsken) til de to andre, og minst én syk før 50 år. Som syk regnes colorectal eller endometrie cancer.
Assosierte medfødte misdannelser	Ingen
Årsak/genetisk epidemiologi	Mutasjon i mis-match repair gen, MSH2/MLH1. Sykdomsstart i hovedsak etter fertil alder. Store familier, nesten ingen nye mutasjoner. Multipler tumores til dels i forskjellige organ. Barn får ikke nødvendigvis samme type svulst som syke foreldre.
Hyppighet	Varies, sannsynlig 1-2% av all colorectal cancer.
Extra-coloniske svulster	Endometrie, øvrfe gastro-intestinaltractus inkludert pancreas og galleganger, ovarier, øvre urinveier, hjerne, hud (sebaceous spinocellulært carcinom).
Utredning	Pasient eller søsken/barn hvor det er mistanke om HNPCC henvises regional medisinsk genetisk avdeling til utredning og genetisk veiledning. Gentesting etter hvert som det blir tilgjengelig.
Oppfølging ved risiko for sykdom	Ved påvist risiko (>25%) tilrettelegges livslang kontroll med coloscopi og ultralyd endometrie hvert annet år fra 25 (35) års alder.
Behandling ved sykdom	Polypper fjernes (histologi viktig for å bekrefte premalign tilstand). Kreft behandles som tilsvarende kreft med annen årsak. Spørsmål om subtotal colectomi ved cancer og/eller multiple polypper.

Kontrollopplegget er forskjellig avhengig av hvilken type arvelig cancer en snakker om. Det kan være genetisk testing, rektoskopi eller coloskopi.

De som inngår i coloskopi-screening er de personer som oppfyller kriteriene for diagnose, slik det er anført øverst på metodebladet.

For å finne disse er det utviklet et arvelighetsskjema. De personer som blir henvist til genetisk utredning ved Medisinsk-genetisk avdeling Haukeland sykehus, må fylle ut og returnere dette skjemaet. På grunnlag av opplysningene i skjemaet blir det bestemt om familien skal ha regelmessig oppfølging og hvilken oppfølging som skal gjennomføres.

Medisinsk-genetisk avdeling Haukeland sykehus tar imot henvendelser fra private, fra primærleger og fra spesialister. Hjemmesiden på Internett kan også benyttes:

<http://www.haukeland.no/medgen>

Mulighetene for gentesting er fortsatt begrensede i Norge. Tungt belastede familier får utført gentesting i utlandet, men dette er kostbart. Det antas at mulighetene for gentesting vil bli bedre i l.a. neste år også i Norge. Utviklingen går fort på dette området, men det er en del lover og konsesjonsbestemmelser som setter begrensninger.

Følgende skjema er forkortet, innholdet er som følger:

OPPLYSNINGER OM SLEKTEN

Fortrolige opplysninger til bruk ved vurdering av årsak til risiko for kreft.

Dato utfylt: _____

Fullt navn: _____

Fødselsdato/personnr.: _____

Adresse: _____

Telefoin privat: _____

Telefon arbeid: _____

Privat lege: _____

Yrke: _____ Arberidsledig: Ja / Nei

Egen sykdom:

Sykdom	Årstall	Lege/sykehus

Er du frisk nå/hva feiler du nå?

Oversikt over nærmeste slektninger og sykdom:

FULLT NAVN:	FØDSELSDATO	ALDER VED SYKDOMS-START	EVENTULELL KREFTSYKDOM
Far			
Farfar			
Farmor			
Mor			
Morfar			
Mormor			
Ektefelle			
SØSKEN:			
EGNE BARN:			
FARS SØSKEN:			
MORS SØSKEN:			

Behandlet ved hospital. Ca. når?	Dødsår/dødsårsak	Event. bemerkninger

Andre slektninger som har eller har hatt kreft:

(for eksempel oldeforeldre, søskenbarn, barnebarn)

Slektskaps-forhold	Navn	Fødselsdato	Krefttype/alder ved sykdom	Event. dødsårsak
For fetter/ kusine må det anføres hvilke slektinger slektskapet går gjennom				

Praksiskonsulent T.M. Aune, medisinsk blokk

Praksiskonsulentordningen Fylkessjukehuset i Haugesund 5513 HAUGESUND	Redaktør Marianne Svindland praksiskoordinator Onsdager 08.00 - 14.00) Spesialist i allmenmedisin	Telefon sentralbord: 52 73 20 00 Telefon direkte: 52 73 23 85 Telefax: 52 73 20 19